

VLIV OTEVÍRÁNÍ TRHU S ELEKTŘINOU V ČR NA VÝROBNÍ SPOLEČNOST

Aleš Tomec
ředitel ČEZ, a. s., Vodní elektrárny
ČEZ, a. s., Vodní elektrárny
Prof. Vl. Lista 329
252 07 Štěchovice
Česká Republika
Tel. + fax: +420 2 5774 0308
E-mail: tomeca1.evd@mail.cez.cz

1. Legislativní rámec

Trh se otevírá ve čtyřech zákonem určených krocích.

1. leden 2002

- oprávněný zákazník se spotřebou elektřiny vztahenou na jedno odběrné místo včetně výroby pro vlastní spotřebu v roce 2000 nebo v ročním období od 1. července 2000 do 30. června 2001 > 40 GWh
- držitelé licence na výrobu elektřiny s instalovaným elektrickým výkonem větším než 10 MW

Je zajištěn regulovaný přístup třetích stran k sítím.

1. leden 2003

- oprávněný zákazník se spotřebou elektřiny vztahenou na jedno odběrné místo včetně výroby pro vlastní spotřebu v roce 2001 nebo v ročním období od 1. července 2001 do 30. června 2002 > 9 GWh
- všichni držitelé licence na výrobu elektřiny

1. leden 2005

- oprávněný zákazník odebírající elektřinu ze sítí vyššího než nízkého napětí a každý konečný zákazník odebírající elektřinu ze sítí nízkého napětí, jehož spotřeba elektřiny vztahená na jedno odběrné místo včetně výroby pro vlastní spotřebu překročila hodnotu 100 MWh v roce 2003 nebo v ročním období od 1. července 2003 do 30. června 2004

1. leden 2006

- všichni koneční zákazníci

2. Organizace obchodu s elektřinou

Obchodované produkty jsou elektřina a služby. Formy obchodování u elektřiny jsou buď dvoustranné smlouvy (dlouho- a střednědobé a krátkodobé kontrakty), nebo anonymní trhy (burzy, denní trh organizovaný OTE). Jsou vydefinované podpůrné služby pro provozovatele přenosové soustavy a služby pro minimalizaci odchylek.

3. Regulovaný přístup k soustavám

3.1. Smlouvy o poskytnutí přenosu - obsahují závazek platit za přenos a poskytnuté systémové služby

3.2. Smlouvy o poskytnutí distribuce - obsahují závazek platit za distribuci a poskytnuté systémové služby

3.3. Smlouvy o poskytnutí přenosu pro dovoz a vývoz;

4. Dvoustranné obchody

4.1. Smlouvy o dodávce elektřiny mezi subjekty zúčtování odchylek

Součástí smlouvy nejsou přenos, distribuce, systémové služby ani přenesení odpovědnosti za odchylku. Oba smluvní partneři jsou subjekty zúčtování.

4.2. Smlouvy o dodávce elektřiny chráněnému zákazníkovi

Dodávka zahrnuje přenos, distribuci a systémové služby.

4.3. Smlouva o sdružených službách dodávky elektřiny oprávněnému zákazníkovi

Smlouva zahrnuje přenos, distribuci a systémové služby a převzetí závazku OZ odebrat elektřinu z elektrizační soustavy (spolu s odpovědností za odchylku).

4.4. Smlouva o dodávce elektřiny s převzetím závazku dodat elektřinu do ES

Smlouvu uzavírá výrobce nebo obchodník, který již převzal závazek dodat elektřinu do elektrizační soustavy, na straně jedné a obchodník přebírající závazek dodat elektřinu do elektrizační soustavy (spolu s odpovědností za odchylku) na straně druhé.

4.5. Smlouva na dodávku elektřiny s převzetím závazku odebrat elektřinu z ES

Smlouvu uzavírá oprávněný zákazník nebo obchodník, který již převzal závazek odebrat elektřinu z elektrizační soustavy, na straně jedné a obchodník přebírající závazek odebrat elektřinu z elektrizační soustavy (spolu s odpovědností za odchylku) na straně druhé.

5. Odpovědnost za odchylku

Nerozhodne-li se subjekt pro jeden z uvedených režimů, může být jeho odchylka posuzována jako neoprávněný odběr nebo dodávka (ve smyslu §51 a §52 energetického zákona). Odpovědnost za odchylku mezi jednotlivými účastníky trhu je přenositelná. Odchylka je rozdíl mezi smluvní a skutečnou hodnotou dodané/odebrané elektřiny v časovém úseku zpravidla 1 hodina. Režim odpovědnosti definuje, jakým způsobem je vyhodnocována, zúčtována (oceněna) a vypořádávána. Existuje jednotný způsob zúčtování odchylek pro všechny subjekty zúčtování.

6. Obchodování s elektřinou - změny

1. Změna od pravidla „zaplatíš co odebereš“ k principu „zaplatíš co objednáš“.
2. Do systému vyhodnocení a zúčtování vstupují pevné hodinové diagramy upřesňované do 12.00 hodin dva dny, resp. den dopředu.
3. Účastníci trhu si mohou zvolit režim odpovědnosti za odchylky (rozdíly mezi smluvenými a naměřenými hodnotami):
Vlastní odpovědnost za odchylku (je nutné uzavřít s OTE smlouvu o zúčtování odchylek).
Přenesená odpovědnost za odchylku (smlouva o dodávce elektřiny s převzetím závazku dodat/odebrat elektřinu do/z ES nebo smlouva sdružených službách dodávky elektřiny).
4. Dodávka se skládá z pevného smluveného/upřesněného diagramu a odchylky.
5. Zajištění elektřiny pro odchylky je dodávkou elektřiny. Tuto dodávku řeší smlouva o zúčtování.
6. Provozovatel přenosové soustavy stanoví velikost a cenu elektřiny (ne)vyrobené aktivací podpůrných služeb pro každou obchodní hodinu.
7. Operátor trhu s elektřinou stanoví zúčtovací cenu a více náklady spojené s aktivací podpůrných služeb a stanoví platby subjektů zúčtování.

7. Krátkodobý trh s elektřinou

Centrální - organizovaný operátorem trhu s elektřinou:

- denní (dodávky pro 24 hodin následujícího dne)
- vnitrodenní (předpokládá se nejdřív v roce 2003)

Ostatní:

- organizované jako tržiště - místo nalezení partnerů pro uzavření dvojstranných obchodů
- organizované jako burza - místo pro uzavření anonymních obchodů mezi nabízejícími a poptávajícími

8. Závěr

Vize je zřídit pro Evropu centrální integrovaný trh s elektřinou nejen spotový a termínový, ale i s abstraktními produkty - deriváty počasí, emisní certifikáty, forward“s a futures, cross-commodity. Podmínkou je harmonizace liberalizace a regulace.

V Praze dne 22.5.2002